

Ülo Soosteri mälestusmärgi ideekonkurss

Võistlusülesanne

1. Ülo Soosteri tähendus ja mälestusmärgi eesmärk

Ülo Sooster (1924–1970) on üks 20. sajandi olulisemaid Eesti kunstnikke.

Nõukogude mitteametliku kunsti teerajajana on ta jätnud maha mitmekülgse loomepärandi – tulvil metafoore, kontseptuaalset mängulisust ja meisterlikku teostust eri kunstimeediumides. Tänapäevaks kuuluvad tema teosed Euroopa juhtivate muuseumide kollektsioonidesse ja erakogudesse üle terve maailma.

Hiiumaal sündinud Sooster säilitas kogu elu jooksul tugeva sideme oma kodusaare ning selle looduse, identiteedi ja kultuuriga. Tema elulugu, mille juurde kuuluvad nõukogude vangilaagri kogemus, haruldane visadus ja vaimne vastupanud ning filosoofiline loovus, inspireerib ka tänapäeval.

Monument püstitatakse Soosteri 100. sünniaastapäeva tähistamiseks. Selle eesmärgid on:

- Luua püsiv, kunstiliselt ja ruumiliselt kõrgetasemeline mälestusmärk Kärkla avalikku ruumi, kunstniku endise kooli lähedusse.
- Innustada tulevasi põlvkondi kunstniku pühendumise ja visaduse eeskujuga.
- Peegeldada Soosteri loomingule omast sümbolistlikku, modernistlikku ja poeetilist väljenduslaadi kaasaegses skulptuurikeeles.

2. Mälestusmärgi asukoht (võistlusala)

Välja pakutud asukoht on Kärkla Muusikakooli (Uus 4) ees olev plats – endine Kärkla Keskkool, kus Sooster õppis.

See koht loob silla mineviku, oleviku ja tuleviku vahel – ühendades Soosteri isikliku loo avaliku kultuuriharidusega.

Võistlusala hõlmab skeemil (Lisa 1) märgitud ala ja selle vahetut kontaktala. Kavandiga tuleb anda monumendile võistlusalal sobivaim asukoht ning näidata ühendused ümbritseva alaga. Võistlejad võivad oma lahenduse osana teha ettepanekuid ka ümbritseva ruumi kohandamiseks (katendid, haljastus, valgustus).

Võistlusala asub kahe kultuurimälestise (23577 Kärkla algkooli hoone ja 23576 Kärkla apteegihoone) vahel ja nende kaitsevööndis.

Kohainfo, sh geodeetiline alusplaan, antakse võistlejatele koos lisadega.

3. Konkursi žürii

Žürii esimees:

Tenno Pent Sooster – Ülo Soosteri pärija ja autoriõiguste seaduslik valdaja, Eesti Kunstnike Liidu liige

Žürii liikmed:

Liisa Kaljula, PhD – Eesti Kunstimuuseum, maalikogu juhataja ja kunstiteadlane

Kaire Nõmm – Hiiumaa Vallavalitsus, arhitekt

Helgi Põllo – Hiiumaa Muuseumid, teadur ja kultuuriloolane

Aleksander Meresaar – Eesti Kunstimuuseum, skulptuurikogu juhataja, kunstiteadlane ja konservaat

Mikhail Ayvazov – SA Sooster Foundation, juhatuse liige

Võrdsete häälte korral on otsustav žürii esimehe hääl.

Kui **Kaire Nõmm** ei saa žürii töös osaleda, määratakse asendajaks esindaja kas kohalikust omavalitsusest või Eesti Arhitektide Liidust. Kui mõni teine žürii liige ei saa mingil põhjusel

oma ülesandeid jätkata, asub automaatselt tema kohustusi täitma varuliige **Elnara Taidre, PhD** – graafikakogu juhataja, Eesti Kunstimuuseum (EKM).

4. Tingimused kunstilisele ja ruumilisele lahendusele

Lahendus võib olla figuraalne, abstraktne või nende süntees.

Teos peab selgelt peegeldama Ülo Soosteri loomingulist vaimu, visuaalset keelt ja sümboolikat (munad, kadakad, silmad, metafüüsilised vormid, teadus, muusika).

Mälestusmärk peab kutsuma mõtisklusele, olema avalikult ligipääsetav ja harmoneeruma ümbritseva keskkonnaga.

Mastaap peab austama väljaku proportsioone ja vältima liigset domineerimist, tagades samas tugevuse ja nähtavuse.

Mälestusmärgi maksimaalne lubatud kõrgus on 5 meetrit; proportsionaalse sobitumise ja inimliku mõõtkava säilitamiseks on soovituslik kõrgus kuni 3 meetrit.

Julgustame arvestama avaliku kasutusega: kuna paik on kooli ees ja igapäevases kasutuses, võib mälestusmärk sisaldada istumiseks või muudeks funktsioonideks sobivaid elemente.

Teos peab olema vaadeldav mitmest suunast nii lähi- kui kaugvaates.

Lahendus peab olema kõrge kunstilise kvaliteediga, vastupidav, ilmastiku- ja vandalismikindel ning mõistlike hoolduskuludega.

Valgustuslahendus peab tagama nähtavuse aastaringi ega tohi tekitada valgusreostust.

Kavandisse palume ette näha koht plaadile projekti toetajate nimede ning SA Sooster Foundation logo tarbeks.

Mälestusmärk peab võimaldama asetada lilli või küünlaid mälestusürituste ajal.

5. Konkursitöö nõuded (esituse maht)

Iga võistlustöö peab sisaldama:

5.1 Graafilised materjalid

Mälestusmärgi asendiplaan m 1:100.

Vähemalt 3 visualiseeringut olulisematest suundadest, sh vähemalt üks jalakäija vaatekõrguselt.

Vajaduse korral detailjoonised (nt m 1:5).

5.2 Makett

Skulptuuri osa makett m 1:10 ning vajadusel arhitektuursed/maastikuelemendid m 1:50 (või idee edastamiseks sobivas mõõtkavas).

4 digitaalset fotot maketist.

5.3 Seletuskiri

Kontseptuaalne kirjeldus (idee, sümboolika, seos Soosteriga).

Tehnilise lahenduse põhimõtted (materjalid, konstruktsioonid, pinnaviimistlused).

Valgustuslahendus.

Sobitumine ümbritsevasse ruumi (haljastus, katendid, lisavahendid).

Esialgne maksumus (kunstniku honorar, materjalid, ehitus, paigaldus, aastane hooldus).

Hoolduse põhisuunised.

6. Esitamise ja vormistuse reeglid

Graafilised materjalid ja kontseptsiooni kokkuvõte: A1 formaadis kõval alusel planšettidena.

Seletuskiri: A4 püstpaigutus, prinditud ja köidetud.

Kõigi materjalide digikoopiad (plaanid PDF/JPG, tekst DOC/PDF) mälukandjal.

Maketid peavad olema realistlikud ja turvaliselt transporditavad.

Kõik esitatavad materjalid tuleb varustada märgusõnaga ja konkursi pealkirjaga: „Ülo Soosteri mälestusmärgi ideekonkurss“.

Märgusõna ei tohi sisaldada autori nime, logo ega muid identifitseerivaid tunnuseid.

Suletud ümbrik „Nimekaart” peab sisaldama:

töö märgusõna;

autorite nimed ja isikukoodid ning autorluse jaotus;

kontaktandmed;

pangarekvisiidid auhinna väljamakseks;

autoriõiguste kuuluvus ja tasude jaotus autorite vahel.

Kõik esitatavad materjalid tuleb pakkida ühte suletud anonüümsesse pakki, mis on varustatud märgusõnaga ja konkursi pealkirjaga. Makett võib olla eraldi pakendis.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on 16. märts 2026 kell 17:00. Tööd tuleb esitada Hiiumaa Vallavalitsuse aadressil Keskväljak 5a, Kärkla, 92413, Hiiumaa, vallavalitsuse lahtiolekuaegadel (E-N 09.00-12.00, 13.00-17.00; R 8.00–14.00), kontaktisik Mihkel-Emil Mikk.

7. Osalemine ja sobivus

Konkursist võivad osa võtta kaasaegsed skulptorid Eestist ja Euroopast, kellel on pikaajaline erialane kogemus ning kes on oma valdkonnas tunnustatud.

Osalejatel palume esitada:

Kunstniku elulookirjeldus – haridus, näitused, avalikud tellimused, auhinnad ja kogud; kuulumine erialaliitusesse (nt Eesti Kunstnike Liit).

Varasemate tööde portfoolio – kvaliteetsed fotod valminud skulptuuridest, installatsioonidest ja avalikest teostest; lühikirjeldused (idee, mõõtmed, materjal, asukoht, valmimisaasta); soovitatavalt sarnase mõõtkava või eesmärgiga teosed.

Publikatsioonid – artiklid, kataloogikatted või intervjuud, mis peegeldavad erialast tunnustust.

Auhinnad ja toetused – tõendid kunstilisest tasemest või institutsionaalsest tunnustusest (nt riiklikud või munitsipaalteellimused, preemiad, stipendiumid).

Julgustame tegema koostööd arhitektide ja maastikuarhitektidega.

8. Hindamiskriteeriumid

Tööd hindab žürii alltoodud kriteeriumide alusel.

Iga kriteeriumit hinnatakse 10-palli skaalal (1 – ei vasta ootustele; 10 – suurepärase).

Lõpptulemus arvutatakse kaalutud keskmisena.

Nr	Kriteerium	Kirjeldus	Kaal
1	Kunstiline kvaliteet	Originaalsus, loovus ja esteetiline mõju	20%
2	Seotus Ülo Soosteriga	Suutlikkus peegeldada Soosteri elu, kunstikeelt ja sümboleid	20%
3	Sobitumine asukohaga	Sobivus asukohta: mõõtkava, proportsioonid, suhe kooli ja avaliku ruumiga	15%
4	Avalik ligipääs ja kasutus	Koostoime, istumis- ja kogunemisvõimalused, kogukonna kaasamine	10%
5	Tehniline teostatavus	Konstruksiooni töökindlus, materjalivaliku sobilikkus, vastupidavus, hooldatavus	15%
6	Kuluproгноosi realistlikkus	Kavandi ja esitatud maksumuse vastavus	10%
7	Jätkusuutlikkus	Vastupidavad, vähest hooldust nõudvad ja keskkonnale sobivad materjalid	10%

Nr	Kriteerium	Kirjeldus	Kaal
Kokku:			
100%			

Iga žüriiliige hindab töid iseseisvalt; lõplik paremusjärjestus selgub koondatud kaalutud punktidest.

9. Korraldus ja protsess

Konkursi korraldab SA Sooster Foundation koostöös kohaliku omavalitsuse ja kultuuriasutustega.

Konkurss on üheetapiline.

Konkurss on anonüümne ja märgusõnaline. Hiiumaa Vallavalitsuse poolt määratud sekretär registreerib kõik esitatud tööd ja määrab neile unikaalse tunnuskoodi. Žürii liikmetele ei avaldata seoseid autorite ja koodide vahel.

Iga osaleja võib esitada kuni kaks tööd.

Konkursi tulemused hääletab žürii; suurima punktisumma saanud töö autorile tehakse ettepanek sõlmida töövõtuleping (vt p 10).

II koha töö autor saab 5 000 € (sh riigimaksud).

III koha töö autor saab 3 000 € (sh riigimaksud).

Kõik võistlustööde ettevalmistamise ja esitamise kulud katab osaleja; neid ei hüvitata.

Kui kõigi esitatud tööde keskmine punktisumma jääb alla 75%, on žüriil õigus kuulutada konkurss ebaõnnestunuks.

Kui II ja III koha tööde keskmine punktisumma jääb alla 75%, on žüriil õigus jätta vastavad auhinnad välja andmata.

Kui võitja loobub töövõtulepingu sõlmimisest, võib konkursi korraldaja pakkuda lepingu sõlmimist teise koha töö autorile tingimusel, et tema töö keskmine punktisumma oli vähemalt 75%.

Kõik võistlustööd tuleb esitada eesti keeles.

Kui osaleja soovib konkursil osaleda, teavitab ta sellest konkursi žüriid ning esitab punktis 7 kirjeldatud sobivust tõendavad materjalid SA Sooster Foundation ametlikule e-posti aadressile info@soosterfoundation.org hiljemalt 15. detsembril 2025. Juhul kui konkursi žürii sellist teadet ei saa või see laekub pärast nimetatud tähtaega, võib žürii jätta vastava ettepaneku edasiselt läbi vaatamata. Küsimuste korral palume pöörduda aadressil info@soosterfoundation.org. Žürii annab osalejatele konkursil osavõtuks kvalifitseerumisest teada 20 tööpäeva jooksul peale 15. detsembrit 2025.

10. Lepinguga hõlmatud töö sisu

Kunstniku kohustused töövõtulepingu alusel hõlmavad (vt ka lepingu eelnõu Lisa 4):

10.1 Lõpliku projekti väljatöötamine

Võidutöö kontseptsiooni täpsustamine vastavalt žürii tagasisidele ja tehnilistele nõuetele.

Lõplike jooniste, makettide ja spetsifikatsioonide koostamine.

Koostöö inseneride, valukodade ja töövõtjatega.

Vajalike lubade ja kooskõlastuste hankimine.

10.2 Tehniline dokumentatsioon

Kinnitamiseks vajalike plaanide ja materjalinäidiste esitamine.

Vastavuse tagamine ohutus-, vastupidavus- ja paigaldusstandarditele.

10.3 Tootmine / teostus

Skulptuuri teostuse (valu, kokkupanek, viimistlus) vahetu teostamine või järelevalve.

Vaheetappide kvaliteedi kinnitamine.

10.4 Paigaldus ja objektipõhine koordineerimine

Paigalduse järelevalve määratud asukohas.

Koostöö ehitusettevõtjaga (vundament, valgustus, maastik).

10.5 Autorsus ja autoriõigused

Õiguse andmine tellijale teose eksponeerimiseks, reprodutseerimiseks ja hooldamiseks avalikul otstarbel, säilitades isiklikud autoriõigused.

10.6 Garantii ja hooldusjuhised

Hooldus- ja konserveerimisjuhendite esitamine.

Kinnitus, et kasutatud materjalid ja meetodid on vastupidavad ning sobivad välitingimustesse.

11. Konkursi ja projekti teostamise ajakava

Projekti kestus on **28 kuud (juuli 2025 – oktoober 2027)**.

Ajakava:

Juuli–nov 2025: konkursi ettevalmistus (žürii moodustamine, asukohainfo, tingimused).

Nov 2025 – märts 2026: konkurss (kutse **17.11.2025**; vastamise tähtaeg **15.12.2025**, esitamise tähtaeg **16.03.2026**).

Aprill 2026: žürii kogunemine ja tööde hindamine; võitja väljakuulutamine hiljemalt **15.04**.

Apr–okt 2026: projekteerimine ja kooskõlastused (mudel, tehnilised plaanid, load).

Nov 2026 – juuni 2027: valu ja ehitusplatsi ettevalmistus (valukoda, vundament, haljastus).

Juuli–oktoober 2027: paigaldus.

17. oktoober 2027: mälestusmärgi avamine.

12. Lisamaterjalid

Lisa 1. Asukoha skeem (vt lisatud pdf)

Lisa 2. Võistlusala geodeetiline alusplaan (vt lisatud 2022. aasta pdf ja dwg, 2025. aasta geodeetiline alusplaan saadetakse osalejatele esimesel võimalusel)

Lisa 3. Asukoha vaated (ligipääsetavad [sellelt lingilt](#))

Lisa 4. Töövõtulepingu eelnõu (vt lisatud pdf)

Ülo Soosteri elulugu ja valik teoseid: <https://soosterfoundation.org>.

Kuigi kõik loomeperioodid on olulised, soovitame keskenduda eeskätt 1960. aastate maalidele ja graafikale.

SA Sooster Foundation kontaktid ja viited:

info@soosterfoundation.org

<https://soosterfoundation.org>

<https://facebook.com/sooster100/>

<https://instagram.com/soosterfoundation>